

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและข้อเสนอของผู้ปกครองต่อ บทบาทของครูสังคัมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน เอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 686 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบทบาทของครูสังคัมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบทบาทของครูสังคัมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่

1.1 ด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้ครูปฏิบัติมากคือ ฝึกนักเรียนให้รู้จักฟังอย่างมี วิจารณญาณ พูดอย่างสมเหตุสมผล มีสมาธิในขณะที่อ่านหนังสือ สามารถเขียน โดยใช้ภาษา ได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย สามารถอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง รู้จักแยกแยะ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง รู้จักปฏิบัติ ตนเป็นผู้ฟังที่ดี จดบันทึกเนื้อหาที่เรียนอย่างได้ใจความทุกครั้งเมื่อครูสรุปบทเรียน รู้จักใช้แหล่ง ความรู้ในห้องเรียน รู้จักใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม รู้จักตีความแล้วนำเสนอใน รูปของแผนภูมิ และให้การบ้านทุกครั้งหลังจบบทเรียน

1.2 ด้านการพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้ปฏิบัติมาก คือ ฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดอย่าง รอบคอบ สามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างมีเหตุผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกปฏิบัติในค่านิยมที่ดี มีคุณค่า รู้จักคิดวางแผนการทำงานร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน สามารถคิดแยกแยะความแตกต่าง ระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นออกจากกัน รู้จักตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รู้จัก เชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่ได้อย่างกลมกลืน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด

และวางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู และฝึกให้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างเหมาะสมกับระดับชั้น

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่คาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ฝึกนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การให้มีคุณธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนเกี่ยวกับการวางตัวในสังคม คอยช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความมั่นใจในความสามารถที่จะเรียนระดับสูงต่อไป ให้รู้จักประมาณตนในการใช้จ่าย ให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและประเพณีไทย ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย ให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม ให้ร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มใจ จัดกิจกรรมปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จัดกิจกรรมทางศาสนาเพื่อให้ปฏิบัติในฐานะของพุทธศาสนิกชน และเน้นให้ทำงานเป็นรายบุคคลเพื่อฝึกทักษะความสามารถเฉพาะตน

2. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา

1. ด้านการพัฒนาทักษะทางวิชาการ

1.1 ครูควรฝึกนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากกว่าการฝึกท่องจำ ให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ฟังเป็น มีวิจารณญาณในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ และนำเรื่องที่ศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 ครูควรมีความรู้ทางด้านวิชาการ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวทั้งภายในและต่างประเทศเพื่อนำมาสอนนักเรียนอยู่ตลอดเวลา มีการเตรียมการสอนก่อนถึงชั่วโมงสอน ไม่ควรสอนโดยการเปิดหนังสืออ่านให้นักเรียนฟัง มีการผลิตสื่อที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น และสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

2. ด้านการพัฒนาทักษะทางปัญญา

ครูควรฝึกฝน สอน เสนอแนะให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักทำ แก้ปัญหาในทางที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ เป็นผู้กล้าแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

3. ด้านการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน

ควรฝึกนักเรียนให้ช่วยกันทำกิจกรรมการทำงานร่วมกันและครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอเสนอ การอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียน

ผู้ปกครองโดยส่วนรวมมีความคาดหวังต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา โดยคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การฝึกนักเรียนให้รู้จักฟังอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักพูดอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541, หน้า 100) ที่ได้กล่าวไว้ว่าทักษะการฟัง เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะอื่นต่อไป เช่น การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบัน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร ได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งสื่อมวลชนทุกแขนงมีการนำเสนอข่าวสารในรูปแบบต่างๆ มากมาย ถ้าหากว่าผู้ที่รับฟังข่าวสาร ไม่มีวิจารณญาณในการฟังแล้ว อาจทำให้มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือรับเอาสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญในการฝึกฝนทักษะการฟังอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง ซึ่งได้แก่ การฟังโดยทั่วไปและการฟังอย่างมีจุดหมาย ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จุฑารัตน์ เจริญสินธุ์ (2541, หน้า 8) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นทักษะและกระบวนการด้านการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความตั้งใจที่จะนำสิ่งที่ได้ยินมาแปลความหมายอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำสิ่งที่ได้จากการฟังนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นอกจากนี้ผู้ปกครองยังคาดหวังให้มีสมาธิในขณะที่อ่านหนังสือ สามารถเขียนโดยใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาไทย ตีความอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง รู้จักปฏิบัติตนเป็นผู้ฟังที่ดี จดบันทึกเนื้อหาที่เรียนอย่างได้ใจความทุกครั้งเมื่อครูสรุปบทเรียน รู้จักใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่น รู้จักใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และรู้จักตีความแล้วนำเสนอในรูปแบบของแผนภูมิ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญของภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติ และแสดงถึงเอกลักษณ์ของไทยด้วย ฉะนั้นการที่จะอ่านเขียน ตีความ จับใจความและจดบันทึกเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องนั้น นักเรียนที่มีสมาธิดี จะสามารถเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งปัจจุบันนโยบายการจัดการศึกษาเปลี่ยนไป โดยเน้นให้นักเรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องสอนให้รู้จักใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนการสอนปัจจุบัน ผลการวิจัยนี้ตรงกับแนวคิดของ ระพีพรรณ เอกสุภาพันท์ (2539, หน้า 38) ที่กล่าวว่า นักเรียน

หรือผู้ที่มีทักษะกระบวนการทางวิชาการจะมีลักษณะดังนี้ รู้และใช้แหล่งความรู้หรือข้อมูลเป็น เรียบเรียงข้อมูลเป็น โครงสร้างที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ได้ในรูปต่าง ๆ เช่น โครงเรื่อง แผนภูมิ แยกประเภทข้อมูลจัดรวบรวมแนวคิด เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริง จดบันทึก และเตรียมข้อสรุปได้ ทั้งนี้ถือว่า ทักษะกระบวนการมีความสำคัญยิ่งที่ครูจะต้องฝึกนักเรียนให้มี ทักษะในด้านนี้ โดยการรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ และนำเสนออย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองในตอนี่ 3 ของแบบสอบถามที่คาดหวังให้ครูฝึกนักเรียนให้เป็นผู้ที่ คิดเป็น ฟังเป็น มีวิจารณญาณในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รู้จักจดบันทึกและรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนให้ครุมีความรู้ในด้านวิชาการ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์ความ เคลื่อนไหวต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ นักเรียนสนใจเรียนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งปัจจุบันครูนอกจากจะมีบทบาทในด้านการสอนแล้วยังเป็น ผู้ที่คอยชี้แนะ ฝึกฝนนักเรียนได้เน้นผู้ที่มีความกระตือรือร้นตลอดเวลา ปรับเปลี่ยนตนเองให้ทัน กับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และครูยังต้องมีการพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัย เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนได้บรรลุจุดประสงค์ของ การเรียนรู้ ดังผลการวิจัยของ วราพรรณ เครื่องพนัด (2541) ที่พบว่า สื่อการเรียนการสอนมี ความจำเป็นมากที่จะทำให้การเรียนของนักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีการใช้สื่อที่หลากหลายและเหมาะสม สื่อการสอนที่มีความจำเป็นต่อการเรียน การสอนมากที่สุดคือ บัตรภาพ และของจริง สำหรับการให้การบ้านทุกครั้งหลังจบบทเรียน ผู้ปกครองคาดหวังมากในระดับต่ำ ส่วนการเน้นการสอนโดยวิธีท่องจำเนื้อหาที่เรียนและทดสอบ โดยเน้นความรู้ ความจำมากกว่าเน้นกระบวนการเรียนรู้ นั้น ผู้ปกครองคาดหวังในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่นั้น เป็นลักษณะการสอนที่เน้นนักเรียน เป็นสำคัญ โดยฝึกในด้านทักษะกระบวนการมากกว่าเน้นด้านความรู้ ครูจะมีบทบาทเป็นเพียง ผู้อำนวยความสะดวก ที่คอยให้ความช่วยเหลือชี้แนะ แนะนำเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาแบบใหม่

2. การพัฒนาทักษะทางปัญญาของนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อบทบาทของครูสังคมศึกษาโดยคาดหวัง ให้ปฏิบัติมาก คือ การให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างรอบคอบ ให้สามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต ประจำวันได้ด้วยตนเอง ให้รู้จักคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ ให้คิดอย่างมี เหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกปฏิบัติในค่านิยมที่ดีมีคุณค่า ให้รู้จักคิดวางแผนการทำงาน ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน คิดแยกแยะความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นออกจากกัน

ให้รู้จักเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม คิดเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่อย่างกลมกลืน แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้บุตรหลานสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และจะต้องตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยวิจารณญาณของตนเอง ส่วนการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดและวางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกับครู ให้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมกับระดับชั้นนั้น ผู้ปกครองคาดหวังไว้ในระดับต่ำอาจเป็นเพราะว่า ยังไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งนี้ครูผู้สอนควรจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองโดยชี้ให้เห็นถึงการศึกษารูปแบบใหม่ ประกอบกับผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 44.30 ประกอบอาชีพแม่บ้าน รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง และร้อยละ 59.20 จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ระพีพรรณ เอกสุภาพันธ์ (2539, หน้า 58) ที่กล่าวไว้ว่า นักเรียนหรือผู้มีทักษะทางปัญญา จะมีลักษณะเป็นผู้มีความสามารถในการนำเรื่องที่ศึกษาไปประยุกต์ใช้สำหรับชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังที่ ผลการวิจัยของ วราพรรณ เครื่องพอนด์ (2541) ที่พบว่า ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผู้ปกครองคาดหวังให้ครูจัดกิจกรรมตามหลักสูตรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทาง เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา โดยคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและให้ปฏิบัติมากที่สุด คือ การฝึกให้นักเรียนมีคุณธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้รู้จักประมาณตนในการใช้จ่าย ปลูกฝังให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีไทย เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำงานเป็นรายบุคคลเพื่อฝึกทักษะ ความสามารถเฉพาะสำหรับครูให้คอยช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความมั่นใจในความสามารถที่จะเรียนในระดับสูงต่อไป ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนเกี่ยวกับการวางตัวในสังคม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการที่ผู้ปกครองคาดหวังให้บุตรหลานเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายมากที่สุดนั้น อาจจะเป็นเพราะว่าจากสภาพปัญหาที่ครูพบปัจจุบัน นักเรียนมีปัญหามากในเรื่องการขาดความรับผิดชอบ ความสำนึกในหน้าที่ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พัฒนา จันทนา (2532, หน้า 57) ที่กล่าวถึงการพัฒนาทักษะในวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนว่า ครูควรฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องาน วางแผนร่วมกับผู้อื่นมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ช่วยเหลือผู้อื่นในขณะทำงาน นอกจากนี้ยังตรงกับคำกล่าวของ

ระพีพรรณ เอกสุภาพันท์ (2539, หน้า 58) ที่ว่า นักเรียนที่มีทักษะทางสังคมจะต้องมีลักษณะและความสามารถดังนี้ คือ รู้จักทำงานร่วมกันในกลุ่ม หรือมีทักษะกระบวนการกลุ่ม ทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายอย่างรับผิดชอบ มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี สื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีมนุษยสัมพันธ์อันดีและมีน้ำใจ เคารพระเบียบ กติกา วัฒนธรรมประเพณีของสังคม เป็นผู้ที่มีมารยาทที่รู้จักปฏิบัติตนเหมาะสม มีความโอปอ้อมอารีและเอื้อเฟื้อ มีจิตสำนึกทางสังคม ดังที่บรรเทา กิตติศักดิ์ (อ้างใน พัฒนา จันทนา, 2537, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ควรเน้นคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ การประหยัด การออม ความซื่อสัตย์ และการตรงต่อเวลา ทั้งนี้ครูจะต้องพิจารณานักเรียนเป็นรายบุคคลว่า คนใดขาดคุณธรรมอะไรหรือบกพร่องในคุณธรรมใดบ้าง ซึ่งครูต้องเร่งปลูกฝังให้กับนักเรียนโดยใช้วิธีการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของบุคคล สำหรับการจัดกิจกรรมทางศาสนาและการเน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มบุคคล ผู้ปกครองคาดหวังให้ปฏิบัติมากในระดับต่ำ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ปกครองไม่ได้เน้นถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและการส่งเสริมด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่จะต้องอาศัยความร่วมมือและหลักศาสนาเข้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองคาดหวังในด้านการพัฒนาทักษะทางด้านสังคมของนักเรียนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำรงชีวิตในปัจจุบันนั้น การปรับตัวเข้ากับสังคมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก รวมไปถึงการรู้จักรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การช่วยเหลือสังคม มีความเชื่อมั่น การมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าหากนักเรียนได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เด็กแล้ว โตขึ้นก็สามารถที่จะมีชีวิตรอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่ว่า ครูควรฝึกนักเรียนในการทำกิจกรรมกลุ่ม หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด นอกจากนั้นควรฝึกให้เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบของสังคม เคารพสิทธิของผู้อื่น เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการแก้ปัญหาด้วยสมานวิธีหลักการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งหลาย จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองคาดหวังและ อยากให้บุตรหลานเป็นคนดีของสังคม รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมศึกษา

1. ควรฝึกนักเรียนให้รู้จักฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างมีวิจารณญาณ และมีประสิทธิภาพ
2. ควรฝึกนักเรียนให้รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง
3. ควรฝึกนักเรียนให้มีทักษะในการจดบันทึกเนื้อหาที่เรียน ใช้แหล่งความรู้ในห้องเรียน

และใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้อย่างดี

4. ควรพัฒนาตนเอง ในด้านการเตรียมการสอนล่วงหน้า ด้านความรู้ทางวิชาการ และการผลิตสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งมีการประเมินผลการสอนของตนเองได้อย่างเหมาะสม เป็นระบบ

5. ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เกี่ยวกับการวางตัวในสังคมและการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการ ทักษะทางด้านปัญญาและทักษะทางด้านสังคม เพื่อสนองตอบต่อความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง

2. ควรส่งเสริมให้ครูได้มี โอกาสพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น การฝึกอบรม การศึกษาต่อ การเผยแพร่ผลงานทางด้านวิชาการ

3. ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม

4. ควรจัดกิจกรรมที่เป็น การพบปะระหว่างครูกับผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครองของนักเรียน

1. ควรให้ความสนใจและร่วมมือกับโรงเรียนอย่างเต็มที่ ในการอบรมสั่งสอน ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. ควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน โดยให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. ควรมีการติดตามผลการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยม โดยทั่วไป
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของครูสังคมศึกษา
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อบทบาทของครูสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดหน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา